

РОЗДІЛ 8

ГРОШІ, ФІНАНСИ І КРЕДИТ

УДК 336.2

Бечко П. К.
Власюк С. А.
Бондаренко Н. В.

Уманський національний університет садівництва

ОПОДАТКУВАННЯ АГРАРІЇВ В УКРАЇНІ: РЕАЛІЇ І ПЕРСПЕКТИВИ

У статті досліджено механізм функціонування спеціального режиму оподаткування сільськогосподарських виробників. Проаналізовано державну підтримку сільськогосподарських товаровиробників Черкаської області, здійснено порівняння індексів зростання доданої вартості та обсягів виробництва промислової та сільськогосподарської продукції по Україні і Черкаській області. Запропоновано відновлення спеціального режиму оподаткування ПДВ для фермерських господарств.

Ключові слова: єдиний податок, сільське господарство, податок на додану вартість, дотації, субсидії, державна підтримка.

Постановка проблеми. Сільське господарство традиційно схильне до активного державного втручання навіть за ринкових умов господарювання. Це виявляється, зокрема, в особливих умовах оподаткування, наданні податкових пільг та переваг під час оподаткування (оподаткування єдиним податком четвертої групи). З набуттям Податковим кодексом України чинності оподаткування сільського господарства постійно реформується, однак це не гарантує його досконалості. Нестабільність, складність та неоднозначність податкового законодавства, виражений фіскальний характер за умови зменшення ролі регулюючої та стимулюючої функцій, недостатнє використання податкових механізмів задля стимулювання інвестиційної, інноваційної та підприємницької активності, розширення виробництва унеможливають повноцінне виконання податковою системою своїх функцій в аграрному секторі економіки.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблематика методології фінансово-економічних досліджень, зокрема спеціального режиму оподаткування аграріїв, перебуває в полі зору багатьох вчених. Зокрема, ці дослідження знайшли своє відображення в працях П.К. Бечка, О.Д. Данілова, В.В. Захожай, А.І. Крисоватого, О.В. Олійник, В.Ф. Піхоцького, К.А. Приб, І.Д. Якушик, Б.П. Яреми.

Виділення не вирішених раніше частин загальної проблеми. В Україні податкове стимулювання аграріїв шляхом застосування пільг та субсидій було недостатньо ефективним та не приносило очікуваних результатів. Незважаючи на наявність цілої низки наукових досліджень, за ступенем мінливості податкового законодавства залишається відкритою дискусія щодо спеціального режиму оподаткування аграріїв.

Мета статті полягає в теоретичному обґрунтуванні значущості стимулювання аграріїв за допомогою спеціального режиму оподаткування, що дасть змогу аргументувати рекомендації щодо їх практичного застосування.

Виклад основного матеріалу дослідження. Вітчизняна аграрна галузь є однією з пріоритетних серед галузей національної економіки. У 2017 р. сума чистого прибутку по сільськогосподарських підприємствах порівняно з 2010 р.

зросла в 4,5 рази, склавши 78 457,7 млн. грн. за частки прибуткових підприємств у 86,7%. Рівень сукупної рентабельності у 2017 р склав 23,5%. Особливості аграрного виробництва пов'язані з об'єктивними умовами, які не відіграють суттєвої ролі для більшості галузей національної економіки. Залежність від природних умов, сезонність, нерегулярність надходження доходів суттєво впливають на організацію та ефективність галузі, обумовлюють порядок оподаткування сільськогосподарських товаровиробників. Під час формування системи аграрного оподаткування вони враховуються таким чином: залежність виробництва від природних умов передбачає високий ризик отримання збитків, що обумовлює необхідність наявності в податковій системі додаткових можливостей, таких як відстрочка податкових платежів, податковий кредит, перенесення збитків на майбутні податкові періоди.

Сезонність виробництва та нерівномірність отримання доходу протягом року визначає використання тривалого звітного періоду, а перенесення обов'язку сплати податкових платежів на кінець року зумовлює спеціальний режим оподаткування. До набрання чинності Податковим кодексом України сільськогосподарські товаровиробники оподатковувалися фіксованим сільськогосподарським податком, набуття чинності яким відбулось 1 січня 1998 р. Адміністрування цього податку здійснювалося за стабільного грошового оцінювання землі, що слугувала базою оподаткування та стабільних ставок цього податку. Відповідно до зміни Податкового кодексу України з 1 лютого 2015 р. суттєво змінився порядок справляння фіксованого сільськогосподарського податку (ФСП). Колишні платники ФСП з 1 січня 2015 р. є платниками єдиного податку (ЄП) спеціальної (четвертої) групи, тобто з можливістю застосовування спрощеної системи оподаткування доходів на основі використання як бази оподаткування нормативної грошової оцінки землі, як це відбувалось до прийняття відповідного законопроекту. При цьому права їх власності та користування земельними ділянками повинні бути оформлені та зареєстровані відповідно до чинного законодавства. До цього відповідна норма в податковому законодавстві була відсутня. Оподаткування єдиним податком аграріїв (четверта

група) негативно вплинуло на конкурентоспроможність виробництва внаслідок запровадження щорічної індексації бази оподаткування відповідно до змін до Податкового кодексу України, що набрав чинності 1 січня 2015 р. Зокрема, для сільськогосподарських товаровиробників запроваджена індексація бази оподаткування, наслідком якого є зростання податкових зобов'язань за цим податком у 6,5 разів на один гектар сільськогосподарських угідь. Крім того, для сільськогосподарських товаровиробників 1 січня 2015 р. втричі збільшені ставки єдиного податку (четверта група). Якщо у 2014 р. середній розмір ФСП з гектара сільгоспугідь складав менше 6 грн./га, то у 2015 р. відповідний обов'язковий платіж перевищив 115 грн./га, тобто він збільшився у понад 19 разів.

До 1 січня 2016 р. на сільськогосподарські товаровиробники поширювався спеціальний режим оподаткування податком на додану вартість, сутність якого полягала в тому, що вся сума ПДВ залишалася в розпорядженні сільськогосподарського товаровиробника та спрямовувалась на витрати виробництва. Законом «Про внесення змін до Податкового кодексу України та деяких законодавчих актів України щодо забезпечення збалансованості бюджетних надходжень у 2016 р.» [1] передбачені зміни в оподаткуванні аграріїв, внаслідок чого суттєво зменшився розмір ПДВ, що залишався в розпорядженні підприємств. На 2016 р. державна підтримка сільськогосподарських підприємств у вигляді ПДВ залежала від спеціалізації аграріїв, зокрема, ті з них, які спеціалізувались на вирощуванні рослинницької продукції 85% ПДВ спрямовували в бюджет, а решту використовували на власні потреби. За спеціалізації аграріїв на вирощуванні свиней та птиці 50% ПДВ спрямовувалися в бюджет, а решта залишалась у їх розпорядженні, а за спеціалізації з вирощування ВРХ 85% податку залишалися в розпорядженні суб'єкта господарювання, а 15% спрямовувалися в бюджет. Про результати державної фінансової підтримки щодо застосування спеці-

ального режиму оподаткування ПДВ, який був чинним до 1 січня 2017 р. свідчать дані (табл. 1). З набранням чинності змін до Податкового кодексу України суттєво змінився розмір державної підтримки за рахунок адміністрування ПДВ. У 2016 р. порівняно з 2015 р. розмір ПДВ, що залишався в розпорядженні аграріїв, скоротився на 258,2 млн. грн., а порівняно з 2012 р. – на 184,8 млн. грн. З набранням чинності змін до Податкового кодексу України суттєво змінився розмір державної підтримки за рахунок адміністрування ПДВ. У 2016 р. порівняно з 2015 р. розмір ПДВ, що залишався в розпорядженні аграріїв, скоротився на 258,2 млн. грн., а порівняно з 2012 р. – на 184,8 млн. грн.

Найбільша сума щодо зниження розміру ПДВ має місце в рослинницькій галузі, оскільки в розпорядженні сільськогосподарських товаровиробників залишалось лише 15% від суми ПДВ по галузі. У 2016 р. порівняно з 2015 р. сума ПДВ від реалізації сільськогосподарської продукції скоротилась на 177,5 млн. грн., склавши 40,2 млн. грн. За тваринницькою галуззю сума ПДВ, що залишається в розпорядженні аграріїв області, у 2016 р. порівняно з 2015 р. скоротилась на 80,0 млн. грн.

З 1 січня 2017 р. на вимогу МВФ скасований спеціальний режим оподаткування для сільськогосподарських товаровиробників, натомість запроваджена бюджетна дотація для розвитку та стимулювання виробництва. Згідно з даними Державної служби статистики області сільськогосподарські товаровиробники області у 2016 р. отримали дотацію в розмірі 37 644 тис. грн., з яких на розведення свійської птиці спрямовувались 2,9% від загальної суми суб'єктів господарювання аграрного виробництва країни [2].

Наведені дані свідчать про несуттєві розміри державної підтримки аграріїв області. За досліджуваний період сума ПДВ, що залишається в розпорядженні сільськогосподарських підприємств до 2016 р., складала найбільшу частку.

З відміною спеціального режиму оподаткування податком на додану вартість аграріїв запро-

Таблиця 1

Розмір та структура державної підтримки сільськогосподарських підприємств Черкаської області, тис. грн.

Показник	2012 р.		2013 р.		2014 р.		2015р.		2016р.		2016 р. до 2012 р. (+,-)
	млн. грн	%	млн. грн	%	млн. грн	%	млн. грн	%	млн. грн	%	
Одержано коштів, всього	332,2	100	314,3	100	643,3	100	356,8	100	101,4	100	-230,8
зокрема, за рахунок бюджетних дотацій	59,1	17,8	48,0	15,3	266,8	41,5	10,1	2,8	11,7	1,3	-47,4
за рахунок ПДВ	273,1	82,2	266,3	84,7	376,5	58,5	346,8	97,2	88,3	98,7	-184,8
Спрямовано на розвиток рослинництва, всього	134,9	40,6	108,0	34,4	278,2	43,2	217,4	60,9	40,2	39,6	-94,7
зокрема, за рахунок бюджетних дотацій	45,7	3,8	39,5	12,6	0,04	0,1	0,05	0,1	0	0	-45,7
за рахунок ПДВ	89,2	26,8	68,5	21,8	278,2	43,1	217,4	60,8	40,2	39,6	-4,9
Спрямовано на розвиток тваринництва, всього	195,5	58,8	206,3	65,6	350,8	54,5	138,8	38,9	60,6	59,8	134,9
зокрема, за рахунок бюджетних дотацій	11,6	3,5	8,5	2,7	252,5	39,2	9,7	2,7	11,3	1,0	-0,3
за рахунок ПДВ	183,9	55,3	197,8	62,9	98,3	15,3	129,2	36,2	49,2	54,3	-134,7
Спрямовано на розвиток інших галузей, всього	1,8	0,6	-	-	14,3	2,3	0,5	0,2	0,6	0,1	-1,2
зокрема, за рахунок бюджетних дотацій	1,8	0,6	-	-	14,3	2,3	0,3	0,1	0,6	0,1	-1,2
за рахунок ПДВ	-	-	-	-	-	-	0,2	0,1	-	-	-

Джерело: складено авторами за даними [2]

ваджено державну програму «Фінансова підтримка заходів в агропромисловому комплексі», якою передбачено державну підтримку аграріїв країни в сумі 4,0 млрд. грн [3]. Така підтримка переважно спрямовується на розвиток тваринництва, зокрема виробництво молока, садівництва, виноградарство, овочівництво, ягідництво, тобто ті сектори, які не мають значної частки експорту. Важливою віхою державної підтримки аграрного сектору економіки є нові законодавчі норми, прийняті Верховною Радою України, якими передбачено спрямування 1% від вартості реалізованої сільськогосподарської продукції. Таким чином, фінансова підтримка аграріїв країни у 2017 р. становила 5,5 млрд. грн. Механізм державної підтримки аграріїв функціонує в автоматичному режимі, що дає змогу отримувати ними пряме бюджетне фінансування за умови подання податкової декларації із зазначенням фактично сплачених до бюджету сум податку на додану вартість. Без додаткової перевірки податкової декларації бюджетна підтримка автоматично перераховується до бюджету.

Більшість суб'єктів аграрного виробництва Черкащини спеціалізується на виробництві рослинницької продукції. З огляду на це скористатися фінансовою підтримкою вони не мають можливості, оскільки переважна сума коштів бюджетної підтримки, відповідно до нових законодавчих вимог, спрямовується на розвиток птахівництва великотварного птахокомплексу, розміщеного в Канівському районі, який отримує лівову частку прибутків сільськогосподарських підприємств області. Результати дослідження свідчать про те, що з відміною спеціального режиму ПДВ для аграріїв, зростання бази та ставок оподаткування єдиним податком (четверта група) сільськогосподарські підприємства всіх організаційно-правових форм потребують державної підтримки, здатної забезпечити нарощування ними обсягів виробництва та реалізації продукції, отже, забезпечити не лише продовольчу, але й економічну безпеку країни. З огляду на це пропонуємо розподіляти бюджетні кошти всіх суб'єктів господарювання аграрного виробництва в розрахунку на 1 грн. виручки від реалізації.

Про результати відміни державної підтримки сільськогосподарських підприємств Уманського району свідчать дані (табл. 2).

Результати проведених досліджень по суб'єктах господарювання аграрного виробництва Уманського району свідчать про те, що спеціальний

режим оподаткування ПДВ суттєво впливав на фінансові результати їх діяльності та конкурентоспроможність. Підтвердженням цього є дані по підприємству ФГ АФ «Базис», що в середньому за 2013–2015 рр. спрямувало ПДВ на розвиток виробництва в сумі 1 963,0 тис. грн., розмір суми ПДВ за 2016 р. суттєво скоротився, склавши 33,9% від середньорічної суми за 2013–2015 рр. Аналогічна ситуація спостерігається по інших підприємствах. Найбільших втрат від скасування спеціального режиму оподаткування ПДВ зазнав ТОВ «Берестівець», розмір ПДВ по якому, що залишався в розпорядженні підприємства, складав 2 481,7 тис. грн.

Все це свідчить про передчасність скасування спеціального режиму ПДВ для сільськогосподарських підприємств. В особливо важкому фінансовому стані залишилися фермерські господарства, в яких широко розвинені спеціалізація виробництва та не суттєві за розміром сільськогосподарські угіддя, які перебувають у їх володінні, зокрема на умовах оренди.

Державної підтримки найбільше потребують фермерські господарства. З огляду на це пріоритетним завданням на сучасному етапі розвитку аграрної галузі є відновлення спеціального режиму оподаткування ПДВ для фермерських господарств з площею до 2 тис. га, що має стати стержнем розвитку, результативності та ефективності їх діяльності, а також суттєво підвищить рівень конкурентоспроможності.

Світовий досвід господарювання свідчить про те, що надання субсидій сільському господарству в країнах з розвинутими ринковими відносинами здійснюється за рахунок доданої вартості, як правило, галузей промисловості. В промисловості можливим є прогресивне застосування технологій, значно коротший процес виробництва, галузі промисловості не залежать від природних умов, тривалість обертання обігових активів значно менше, ніж у сільськогосподарському виробництві.

Показники зростання доданої вартості в промисловості та сільському господарстві України й Черкаської області представлені в табл. 3.

Результати дослідження свідчать про те, що надавати пріоритетності аграрній галузі за сучасних умов економічно невиправдано. Оскільки аграрна галузь є дотаційною, то отримувати асигнування для підтримки галузі можна виключно перерозподілом доданої вартості, створеної національною економікою. За досліджуваний період індекси зростання промислової продукції у від-

Таблиця 2

Державна підтримка сільськогосподарських товаровиробників Уманського району під час застосування спеціального режиму оподаткування податком на додану вартість

Суб'єкт господарювання	2013 р.	2014 р.	2015 р.	2016 р.			
				рослинництво, 15%	виращування свиней, 50%	ВРХ, 85%	всього
ТОВ «Агровіт»	2 582,7	2 932,3	2 814,5	433,5	0	751,2	1 184,7
ДП АФ «Байс Агро»	2 257,2	1 912,9	2 922,5	271,3	0	265,0	536,3
НДГ «Родниківка»	2 320,8	1 159,4	1 917,6	175,2	31,3	49,5	256,0
ТОВ «Берестівець»	2 099,4	2 732,3	2 613,5	525,1	73,9	0	599,0
ТОВ «Аграрій СВПП»	1 829,9	1 026,8	1 715,4	341,2	0	0	341,2
ФГ АФ «Базис»	1 950,9	2 022,4	1 915,7	195,6	95,6	375,7	666,9
ТОВ «Полянецьке»	1 224,9	1 801,1	1 713,9	192,4	9,9	176,5	378,8
АФ «Текуча»	1 299,8	1 317,9	1 549,6	314,2	63,3	0	377,5
ПП «Дмитрушки»	1 183,2	842,3	1 042,9	207,9	0	61,5	269,4
ТОВ АФ «Добро»	1 728,0	1 682,2	1 739,4	140,2	13,2	0	153,4

Джерело: складено авторами за даними джерела [2]

Порівняльні індекси зростання доданої вартості й обсягів виробництва промислової та сільськогосподарської продукції по Україні і Черкаській області

Рік	Індекси зростання промислової продукції, % до попереднього року		Індекси зростання сільськогосподарської продукції в постійних цінах 2010 р., %		Індекси зростання фізичного обсягу доданої вартості, % до попереднього року	
	по Україні	по Черкаській області	по Україні	по Черкаській області	по Україні	по Черкаській області
2007	107,6	124,8	93,5	95,4	101,1	107,8
2008	94,8	133,0	117,1	130,3	87,4	115,5
2009	78,1	70,5	98,2	108,7	103,4	86,6
2010	111,2	117,1	98,5	104,3	103,9	106,0
2011	108,0	103,4	117,5	117,6	117,6	106,8
2012	99,5	94,9	95,5	96,8	108,1	102,2
2013	95,7	95,2	113,3	106,5	108,6	101,4
2014	89,9	94,7	145,1	130,5	108,3	101,0
2015	87,0	90,8	166,0	129,7	125,3	97,8
2016	103,1	106,3	107,6	132,9	120,0	96,0
2017	100,4	99,1	97,8	88,5	111,4	97,8

Джерело: складено авторами за даними джерела [4]

сотках до попереднього року загалом по Україні мали місце у 2007, 2010, 2011, 2016, 2017 рр. У 2009 р. порівняно з 2008 р. спад промислової продукції склав 21,9%. У 2015 і 2016 рр. індекси промислової продукції у відсотках до попереднього періоду склали 89,9% і 87,0% відповідно. По Черкаській області спад промислової продукції мав місце у 2009, 2012, 2013, 2014, 2015, 2017 рр. Водночас зростання сільськогосподарської продукції в постійних цінах 2010 р. загалом по Україні мало місце у 2008, 2011, 2013, 2014, 2015, 2016 рр. По Черкаській області на тлі тотального зменшення бюджетних асигнувань на підтримку аграрної галузі спад виробництва сільськогосподарської продукції спостерігався лише у 2007, 2012, 2017 рр. у 95,4%, 96,8%, 88,5% відповідно до попереднього року. Спад доданої вартості по Україні мав місце лише у 2008 р., а по Черкаській області – у 2009 р., 2015 р., 2016 р., 2017 р. (97,8%, 87,4%, 86,6%, 97,8%, 96,0% відповідно до попереднього року). Це дає підстави стверджувати, що аграрна галузь може розвиватись виключно за умови розвитку промисловості, яка повинна стати рушійною силою національної економіки. Тільки в промисловості із застосуванням передових технологій створюється додана вартість, яка в подальшому може бути спрямована на підтримку аграрного сектору економіки.

Аналіз розвитку світового сільського господарства свідчить про те, що аграрне виробництво в країнах з розвинутими ринковими відносинами є збитковим, тому потребує величезних дотацій з бюджету. Найефективніші у світі виробники сільськогосподарської продукції США та ЄС отримують з бюджету щорічно мільярди доларів допомоги від держави.

Порівнюючи державну підтримку аграріїв країн з розвинутими ринковими відносинами, зокрема ЄС, відзначимо, що у 2009 р. із загального бюджету Європейського Союзу виділено та спрямовано на підтримку аграріїв країн ЄС 57,0 млрд. євро., або 41,0% загального бюджету. У 2012 р. ЄС спрямував на підтримку аграріїв 83,0 млрд. євро, або 20,0% усіх доходів сільськогосподарських товаровиробників. У бюджеті ЄС на 2013 р. на підтримку аграріїв спрямовано 27,0% від суми загального бюджету ЄС, або 42,0 млрд. євро [5]. Такий перерозподіл бюджетних коштів в країнах

з розвинутими ринковими відносинами можливий завдяки розвитку промисловості, де виробляють сучасну та затребувану продукцію. Саме роботизована, цифрова, інтелектуальна промисловість високорозвинених країн з ринковими відносинами здатна покращити інвестиційний клімат, створити додану вартість, яка спрямовується для дотацій в сільське господарство.

За сучасних умов, як свідчать дані статистики по Україні загалом та по регіонах зокрема, має місце деіндустріалізація вітчизняної економіки. Третій рік поспіль зменшуються обсяги промислового виробництва і скороченням найманих працівників та втратою цінних кадрів.

Стратегією національної економіки має стати подальший розвиток промислового виробництва та виробництва аграрної продукції для забезпечення продовольчої безпеки. Курс на перетворення вітчизняної економіки на аграрне виробництво приведе до подальшого загострення соціальної напруги територій, надлишку дешевої робочої сили для розвинених економік. Як стверджує В.В. Панченко, «Україна не повинна бути лише аграрною країною. Ті країни, які продають на біржі лише монопродукцію, наражаються на значні ризики. Україна може мати валютний виторг від постачання аграрної продукції, але її частка в експорті та ВВП не повинна перевищувати 15%» [6]. У вітчизняних фермерів є всі передумови бути конкурентоспроможними на міжнародному ринку. Для цього необхідним є вивчення зарубіжного досвіду в розрізі їх державної підтримки та адаптації його до вітчизняних умов.

Висновки. Зміни в податковій політиці агропромислового комплексу – це одні з ключових вимог МВФ. Результати проведених досліджень свідчать про те, що спеціальний режим оподаткування ПДВ позитивно впливав на фінансові результати діяльності та конкурентоспроможність аграріїв, що свідчить про передчасність його скасування. Необхідним є питання відновлення спеціального режиму оподаткування ПДВ для фермерських господарств. Саме тому для підвищення рівня ефективності та результативності діяльності аграріїв доцільно переглянути й удосконалити систему пільгового оподаткування для максимальної реалізації її потенціалу та подальшого системного реформування.

Список використаних джерел:

1. Про внесення змін до Податкового кодексу України та деяких законодавчих актів України щодо забезпечення збалансованості бюджетних надходжень у 2016 р. : Закон України від 24 грудня 2015 р. № 909-VIII. URL: <https://www.google.com> (дата звернення: 04.01.2019).
2. Статистичний щорічник Черкаської області за 2016 р. / за ред. В.П. Приймак. Черкаси : Державна служба статистики України ; Головне управління статистики у Черкаській області, 2016. 472 с.
3. Про Державний бюджет України на 2017 р. : Закон України від 21 грудня 2016 р. № 1801-VIII. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1801-19> (дата звернення: 06.01.2019).
4. Статистичний щорічник України за 2017 р. / за ред. Є.В. Вернера. Київ : Державна служба статистики України, 2018. 540 с.
5. Бородин К.И. Финансирование общей сельскохозяйственной политики в ЕС. *Международный сельскохозяйственный журнал*. 2015. № 3. С. 13–14.
6. Панченко В.В. Ставка на село чи на заводи? *Експрес*. 2015. № 29.

**Бечко П. К.
Власюк С. А.
Бондаренко Н. В.**

Уманський національний університет садівництва

НАЛОГООБЛОЖЕНИЕ АГРАРИЕВ В УКРАИНЕ: РЕАЛИИ И ПЕРСПЕКТИВЫ

Резюме

В статье исследован механизм функционирования специального режима налогообложения сельскохозяйственных производителей. Проанализирована государственная поддержка сельскохозяйственных товаропроизводителей Черкасской области, осуществлено сравнение индексов роста добавленной стоимости и объемов производства промышленной и сельскохозяйственной продукции по Украине и Черкасской области. Предложено восстановление специального режима налогообложения НДС для фермерских хозяйств.

Ключевые слова: единый налог, сельское хозяйство, налог на добавленную стоимость, дотации, субсидии, государственная поддержка.

**Bechko P. K.
Vlasiuk S. A.
Bondarenko N. V.**

Uman National University of Horticulture

AGRICULTURAL TAXATION IN UKRAINE: REALITIES AND PROSPECTS

Summary

The mechanism of functioning of the special taxation regime for agricultural goods producers is investigated in the article. The state support of agricultural goods producers of Cherkasy region is analyzed; the indices of added value growth and volumes of production of industrial and agricultural products in Ukraine and Cherkasy region are compared. The restoration of the special regime of the value added tax for farm enterprises is suggested.

Key words: self-employment tax, agriculture, value added tax, grants, tax credits, state support.